

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Vass József ügyvéd által képviselt felperes neve (**felperes címe**) felperesnek - a Dr. Juhász Ildikó Ügyvédi Iroda által képviselt alperes neve (**alperes címe**) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2011. január 5. napján meghozott 15.P.24.911/2010/10. számú ítélete ellen a felperes részéről 12. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 125.000 (egyszázhuszonötezer) forint másodfokú perköltséget, és az államnak - külön felhívásra - 900.000 (kilencszázezer) forint feljegyzett fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes előadta, hogy a Városi Bíróság a számú ítéletével bűnösnek mondta ki a C. Kft. sérelmére elkövetett jelentős vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés bűntettében. Az alperes arra hivatkozással, hogy a Kft. a 2000. április 23-án kötött kölcsönszerződésből eredő tartozása fejében a 2001. április 24-én kötött engedményezési szerződéssel rá engedményezte a követelését, 13.P.20.340/2009. ügyszámon pert indított ellene a bűncselekménnyel okozott kár megtérítése iránt a Heves Megyei Bíróságon. E per során az alperes keresetével szembeni védekezésében a kölcsönszerződés és az engedményezési szerződés színleltségére hivatkozott. A bíróság a tárgyaláson arról tájékoztatta, hogy a szerződések színleltségére vonatkozóan viszontkeresetet kellene előterjesztenie, erre azonban nincs lehetőség, mert nem vonható perbe további felperes, ezért amennyiben a szerződések érvényességét vitatja, vagy azok semmisségére hivatkozik, azt külön perben kell megtennie. Ilyen előzmények után indította meg a jelen pert.

A felperes a keresetében az alperes, mint kölcsönadó és a C. Kft., mint kölcsönvevő közötti 2000. április 23-án kelt kölcsönszerződés, valamint az alperes, mint engedményes és a C. Kft., mint engedményező közötti 2001. április 24-én kelt engedményezési szerződés semmisségének megállapítását kérte. Az érvénytelenségi jogalapot abban jelölte meg, hogy a szerződések a Ptk. 200. §-ának (2) bekezdése alapján érvénytelenek, mivel a jóerkölcsbe és jogszabályba ütköznek. Álláspontja szerint a megállapítási kereset előterjesztésének feltételei fennállnak, mert az alperessel szemben teljesítést nem követelhet és a kért megállapítás jogai megóvása végett szükséges. Az utóbbival kapcsolatban előadta, hogy a vele szemben folyamatban lévő perben a védekezés alapjául szükséges az érvénytelenséget megállapító ítélet. Kifejtette, hogy a kölcsönszerződés azért ütközik jogszabályba, mert a Ptk. 523. §-ának (1) bekezdése alapján a kölcsönt rendelkezésre kell bocsátani, ami a szerződésben írtakkal ellentétben az adott esetben nem történt meg. A szerződés nem a valóságot tartalmazza, az okirat készítői a Btk. 276. §-ába ütköző módon valótlan tartalmú szerződést használtak fel jog létezésének bizonyítására. Mivel a kölcsönszerződés érvénytelen, ezért abból igény nem származhat, nem is engedményezhető, ennek folytán az engedményezési szerződés is érvénytelen. A felperes arra is hivatkozott, hogy a szerződések nem akkor keletkeztek, ami dátumként írva van, a felek olyan szerződést készítettek, ami mögött - tekintettel arra, hogy a 11 millió forint összegű kölcsön átadására nem került sor - nincs gazdasági esemény. Álláspontja szerint az ilyen szerződés megkötése a jóerkölcsbe ütközik. Bizonyítékként - egyebek mellett - a következőkre hivatkozott: a Kft. egyik volt tulajdonosa a büntetőeljárás során 2002 márciusában úgy nyilatkozott, hogy polgári jogi igényt szeretne bejelenteni, a 2003. február 6-án kelt levelében pedig a polgári jogi igényt N. J.-nek ajánlotta fel; a büntetőügy bírósági tárgyalása során a Kft. ügyvezetője elmondta, nem tud arról, hogy J. nevű személynek engedményezve lett volna polgári jogi igény.

Az alperes jogalap hiányában a kereset elutasítását kérte, és arra is hivatkozott, hogy nem állnak fenn a megállapítási kereset előterjesztésének feltételei, a „perindítás” nem alkalmas a felperes jogainak megóvására. Előadta, hogy a szerződések az okiratokban rögzítetteknek megfelelően létrejöttek és érvényesek. Arra az esetre, ha a bíróság bizonyítást rendel el, tanúk meghallgatását indítványozta.

Az elsőfokú bíróság az ítéletével a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 375.000 forint perköltséget, az államnak pedig - az adóhivatal külön felhívására - 900.000 forint eljárási illetéket. Az ítélet indokolásában kitért arra, hogy a per elbírálására a felperes által hivatkozott Pp. 41. §-ának (3) bekezdésével szemben a Pp. 29. §-ának (1) bekezdése alapján rendelkezett illetékességgel. Rámutatott arra, hogy a Pp. 123. §-a szerint megállapítási kereset indításának két konjunktív feltétele van, melyek meglétét a bíróságnak hivatalból vizsgálnia kell. A kereset elutasítását azzal indokolta, hogy az adott esetben a megállapítási kereset egyik feltétele - a jogmegóvás szükségessége - hiányzik. A felperes jogainak megóvása érdekében sürgősen volt a

megállapítási kereset előterjesztése, mivel a Heves Megyei Bíróság előtt folyamatban lévő perben a keresettel szemben érdemi védekezésként hivatkozhat a szerződések semmisségére, mint ahogyan azt meg is tette. A C. Kft. felszámolásra került, a cégbíróság 2005. október 18-i hatállyal törölte a cégjegyzékből. A Pp. 48. §-a szerint a jogképességgel nem rendelkező Kft. nem lehet peres fél, így amennyiben a Heves Megyei Bíróság álláspontja szerint a szerződés érvénytelensége tárgyában viszontkeresetet kell előterjeszteni, nincs akadálya annak, hogy a jelen per felperese - választása szerint - érvénytelenségi kifogást, vagy viszontkeresetet terjesszen elő.

A felperes a fellebbezésében elsődlegesen a Pp. 252. §-ának (2) bekezdése alapján az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság újabb tárgyalásra és újabb határozat hozatalára utasítását, másodlagosan az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kereset teljesítését kérte. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 43. §-ának (1) bekezdésében foglaltaktól eltérően, hivatalból állapította meg az illetékességét, holott erre a jogszabály csak az illetékesség hiányának megállapítása esetén ad lehetőséget, így a kereset idézés kibocsátása nélküli elutasításának lett volna helye, vagy a keresetet az illetékes bírósághoz kellett volna áttenni, mely esetben a felperes mentesült volna a rendkívül magas eljárási illeték és perköltség megfizetése alól. Sérelmezte továbbá, hogy az elsőfokú ítéletnek megfelelően, a Heves Megyei Bíróság perbeli tájékoztatása mellett nincs olyan bíróság, amely az ügyet érdemben lefolytatná. A Heves Megyei Bíróság az érvénytelenség tárgyában nem fog döntést hozni, ugyanakkor a jelen pert az előtte folyamatban lévő per előkérdésének tekinti, ezért a tárgyalás felfüggesztéséről határozott. A felperes álláspontja szerint az, hogy a felek között más bíróság előtt „elszámolási per” van folyamatban, nem zárja ki annak eljárásjogi lehetőségét, hogy a bíróság érdemben is vizsgálja a keresetet, hiszen a megállapításai a másik per előkérdését képezik. Hivatkozott az 1997. évi LXIV. törvény (helyesen: LXVI. törvény) 11. §-ának (1) és (2) bekezdésére is. Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság nem volt jogosult értelmezni, véleményezni a Heves Megyei Bíróság tájékoztatását, joggyakorlatát. Előadta továbbá, hogy a kereset a Pp. 123. §-ában foglaltaknak megfelelt, hiszen az eljárást a Heves Megyei Bíróság kötelezésének megfelelően indította meg. A jogmegóvás abban valósul meg, hogy a jelen per eredménye határozza meg a felperes védelmét a másik perben, továbbá a felperes a jelen perben teljesítésre vonatkozó követelést nem terjeszthet elő, az ugyanis a másik per tárgya.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a Pp. 41. §-ának (1) bekezdése alapján nincs illetékessége, azonban a Pp. 29. §-ának (1) bekezdése alapján illetékes. A keresetlevelet a Pp. 121. §-ának (1) bekezdés d) pontja szerint csak akkor utasíthatta volna el, ha a hatáskör és az illetékesség a becsatolt adatok alapján nem lett volna megállapítható. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg azt is, hogy a Pp. 123. §-a alapján a felperes a pert nem indíthatta volna meg, hiszen a Heves Megyei Bíróság előtt ugyanezen szerződésekből eredően kártérítési per van folyamatban, melyben védekezésként

és viszontkeresetként előterjeszthető lett volna a szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti kérelem.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét teljes terjedelemben vizsgálta felül, mert annak fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt (Pp. 228. § (4) bekezdés).

A felperes fellebbezése alaptalan.

A fellebbezés folytán elsődlegesen azt kellett vizsgálni, hogy szükséges-e az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése a Pp. 252. §-ának (2) bekezdése alapján. A felperes a bíróság eljárási szabálysértését abban jelölte meg, hogy nem vonta le a keresetlevélben hivatkozott kizárólagos illetékességi kikötés hiányából eredő jogkövetkezményt, így nem a Pp. 130. §-ában, illetve a 129. §-ában foglaltak szerint járt el. A felperes e jogi álláspontja a következők miatt téves. A Pp. 43. §-ának (1) és (2) bekezdése értelmében a bíróság mind az illetékességét, mind annak hiányát megállapíthatja. Az illetékesség alapjául szolgáló adatok vizsgálata során hivatalból - a felek erre irányuló kérelme nélkül - jár el. A Pp. meghatározza azokat az okokat, amelyek alapján a bíróság jogosult, illetve köteles az eljárás lefolytatására. Amennyiben az adott eljárás tekintetében a keresetlevélben feltüntetett adatokból megállapíthatóan fennáll az illetékességi okok valamelyike, a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasításának, vagy áttételének akkor sincs helye, ha a felperes által kifejezetten megjelölt illetékességi ok nem adna alapot az eljárás lefolytatására. A Pp. 43. §-ának (1) bekezdése szerint pedig, ha az illetékesség nem kizárólagos, az alperes érdemi ellenkérelmének (139. §) előadása után az illetékesség hiánya figyelembe nem vehető. Nem állapítható meg ezért olyan eljárási szabálysértés, amely a tárgyalás megismétlését, vagy kiegészítését tenné szükségessé, és okot adna az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezésére.

Alaptalanul hivatkozott a felperes az 1997. évi LXVI. törvény 11. §-ának (1) és (2) bekezdésében foglaltak megsértésére is, mivel az ügyben hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíró járt el. A Heves Megyei Bíróság tájékoztató végzéséhez pedig nem fűződik anyagi jogerő hatás, így a végzés tartalmát a bíróságok a későbbi döntésüknél nem kötelesek alapul venni.

A per érdemét illetően a Fővárosi Ítéltábla egyetért az elsőfokú bíróság döntésével, az indokait az alábbiak szerint egészíti ki.

Az elsőfokú bíróság helytállóan indult ki abból, hogy megállapítási kereset előterjesztése esetén elsőként hivatalból vizsgálni kell, hogy fennállnak-e az előterjesztés Pp. 123. §-ában foglalt együttes eljárásjogi feltételei. A felperes első alkalommal a megállapítási keresetet a C. Kft. alperessel szemben is előterjesztette, ami arra utal, hogy nem volt tudomása a Kft. cégjegyzékből történt törléséről, így ezt a tényt az ellene indított perben sem adta elő. A Heves Megyei Bíróság az igényérvényesítés lehetséges módjáról a rendelkezésére állt peradatok alapján - melyek között a C. Kft. perbeli jogképességének hiányára utaló peradat nem volt -

adott tájékoztatást a feleknek. Mivel azonban a C. Kft. megszűnt, nincs akadálya, hogy a felperes a keresettel érvényesített igényét érdemi védekezésként a Ptk. 234. §-ának (1) bekezdésében foglaltak alapján felhozza az ellene indított perben. Helyesen állapította meg ezért az elsőfokú bíróság, hogy a keresettel szembeni védekezésként felhozható igény nem érvényesíthető önálló megállapítási keresetként, mert ilyen esetben nem állnak fenn a jogmegóvási szükséglet hiányában a megállapítási kereset eljárásjogi feltételei. A Ptk. 234. §-ának (1) bekezdése, valamint a Pp. 3. §-ának (1) bekezdése alapján az ellene indított perben vizsgálható, hogy eredménnyel hivatkozhat-e a felperes a szerződések érvénytelenségére.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes fellebbezése nem vezetett sikerre, ezért a másodfokú eljárással kapcsolatosan felmerült költségeit maga viseli, a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése értelmében pedig köteles megfizetni az alperes jogi képviselőjével felmerült perköltségét. Az ítéltábla az alperest képviselő ügyvéd munkadíját a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ának (5) és (6) bekezdése, valamint a 4/A. §-ának (1) bekezdése alapján - a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységhez igazodóan - 125.000 forintban állapította meg.

A felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt 900.000 forint fellebbezési illeték viseléséről az 1990. évi XCIII. törvény 74. §-ának (3) bekezdése folytán alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a szerint rendelkezett.

Budapest, 2011. augusztus 30.

Világhyéné dr. Böcskei Terézia s.k.
a tanács elnöke

Dr. Magosi Szilvia s.k.
előadó bíró

Dr. Kincses Attila s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: